

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 6616
Tarih : 28.07.2024

10/1698

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye'deki siyasi yargılamaların ortaya çıkardığı fiili anayasasızlık halinin ve sonuçlarının tespiti amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 28.07.2024

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

Sezai TEMELLİ

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Demokratik hukuk devletinin olmazsa olmaz kurallarından biri kuvvetler ayrılığıdır. Buna göre yasama, yürütme ve yargı erkleri belirgin bir şekilde birbirinden ayrılmalıdır. Türkiye’de 2017 Anayasa değişikliğiyle beraber getirilen yeni hükümet sisteminin yapısal sorunları ve ülkenin tarihsel zeminine dayanan egemen siyasal kültürden kaynaklı, kuvvetler ayrılığı ihlal edildiği gibi yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığına da aynı sebeplerle gölge düşmektedir. Türkiye’de çoğunlukla iktidarın siyasi hedeflerini sağlamak amacıyla ya da yüzyıllardır süregelen devlet aklını sürdürebilme gayesiyle yargı istisnasız her dönemde bir aparat olarak kullanılmış hem mevzuat hem uygulama boyutuyla hukuk bu hedef ve gayelere göre şekillendirilmiştir. Kobani Kumpas Davası, HDP Kapatma Davası, Gezi Davası, kayyım atamaya sebep olarak gösterilen belediye eş başkanlarının dosyaları, özgür basın davaları başta olmak üzere pek çok dava uluslararası sözleşmelere, anayasaya, ulusal mevzuata, içtihatlarla göre yürütülmemekte ve Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları bile hiçe sayılmaktadır. Siyasi yargılamalar, bugün iktidarın hedeflediği amaçları yerine getirmekle kalmayıp tüm hukuk düzenini yerle bir etmekte, hiç kimsenin hukuki güvenliği kalmamakta ve fiilen bir anayasasızlık hali getirerek siyasi darbeye hizmet etmektedir.

Tarihteki İstiklal Mahkemeleri, Dersim Yargılamaları, Devlet Güvenlik Mahkemeleri, Sıkı Yönetim Mahkemeleri, AKP iktidarı döneminde yerini 15 üyeden oluşan ve 12’sini cumhurbaşkanının seçtiği Anayasa Mahkemesi’ne, iddia edilen suçun işlendiği tarihten sonra kurulan ve hakimlerinin de sonradan atandığı özel yetkili mahkemelere, özel yetkilerle donatılmış sulh ceza hakimliklerine ve hatta mahpusların “iyi hal” gerekçesiyle koşullu salıverme hakkını engelleyerek adeta yeni bir yargılama yapan infaz hakimliklerine bırakmıştır.

Bugün HDP’nin kriminalize edilerek siyaset dışı bırakılma çabasının bir sonucu olarak Kobani Kumpas Davasında HDP eş genel başkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ başta olmak üzere onlarca siyasetçiye hapis cezaları verilmiştir. Bu dava aynı zamanda sicil numarasız ve imzasız bir şekilde hazırlanıp dosyada ‘unutulan’ TEM bilgi notundan anlaşıldığı üzere HDP’yi kapatmak için zemin olarak kullanılmaya çalışılmıştır.

AİHM Büyük Daire'nin kesinleşen Demirtaş ve Yüksekdağ kararında suçlama konusu yapılan tweetin şiddet çağrısı olarak görülemeyeceği ve 6-8 Ekim olaylarında meydana gelen ölüm ve zararların bu tweetin sonucu olamayacağı belirtilmesine rağmen bu karara yargı makamlarınca direnilmektedir. Yargılanan siyasetçiler iktidarın açıkça yağdırmaktan hiç çekinmediği talimatlarıyla rehin tutulmaktadır. Nitekim bizlere yargının nasıl bir kumpas aracı olduğunu ispatlayan, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "AİHM'in verdiği karar bizi bağlamaz. Karşı hamlemizi yapar, işi bitiririz." şeklindeki sözleri hala hafızamızdadır. Bunun bir diğer ispatı ise AİHS'in 18. maddesine atıfla ve "hukuki değil siyasi gerekçeyle tutuklama" gerekçesiyle ilk defa Türkiye'yi mahkûm etmesidir.

Yine milletvekili seçilen Can Atalay'ın yasama dokunulmazlığı vesilesiyle Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi arasında ortaya çıkan yargı krizi, bazı siyasilerin bu vesileyle "AYM'yi ya kapatacağız ya yeniden yapılandıracağız.", "AYM malul olmuş bir yapıdır.", "Yargıtay'ın şerefli hakimlerini yürekten kutluyoruz.", "Kim milli yargıdan yana, kim değil belli olur." şeklindeki söylemleri de yargının siyasete müdahalesini göstermektedir.

31 Mart 2024 seçimlerinde 31.272 seçmenin oy kullandığı Hakkari'de 14.528 oyla belediye eş başkanı seçilen Mehmet Sıddık Akış'a verilen hapis cezasının ardından Hakkâri Belediyesi'ne kayyım atanmasının arkasında da aynı saikler vardır. Kayyım atanmasına gerekçe gösterilen, Hakkâri 1. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki dosya usuli işlemler yapıldıktan sonra hiçbir işlem yapılmayarak tam 60 celse, 14 yıl sürmüş, 20'ye yakın heyet değiştirmiş, bugüne dek her duruşma arası en az 6 ay olurken seçimlerin ardından yapılan ilk duruşmada alelacele savcıdan mütalaa alınarak duruşma sadece 13 gün sonraya ertelenmiş ve hapis cezasıyla sonuçlanmıştır. Anayasa'da sadece görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan seçilmişler hakkında İçişleri Bakanlığı tarafından görevden geçici olarak uzaklaştırma kararı verilebileceği belirtilmesine rağmen Belediye Kanunu'na OHAL KHK'si ile getirilen düzenlemede "terör soruşturmaları"nın istisna tutularak Anayasa'ya aykırı bir kanun ihdas edilmesi, sadece yargı kararlarıyla değil, iktidarın yasa yazımı yoluyla da yargıyı siyasallaştırdığını göstermektedir.

Kayyım yoluyla halk iradesinin gasp edilmesinin hukuki bir gereklilik değil, siyasi bir araç olduğunu gösteren en iyi örneklerden biri de Diyarbakır ili Ergani ilçesi belediyesi eř başkanı olan Ahmet Kaya'nın kayyım atamaya gerekçe gösterilen dosyasında verilen beraat kararının kesinleşmesine rağmen göreve iade edilmeyişidir.

Hukukun üstünlüğünü ortadan kaldıran, yargıyı siyasallaştıran politikalar demokrasinin önündeki en büyük engellerden biri olarak durmaktadır. Bu sebeple iktidarın yargıya müdahalesi, yargının taraflı/bağımlı hali ve politik yargılama süreçlerinde yaşanan hukuk dışı uygulamaların tespiti ve genel hukuk düzenine verdiği zararların ortaya çıkarılması amacı ile Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.